

हृदयं त्रिह्वां क्रोडं सव्यसक्थिपूर्वनडकं पार्श्वे यकृद्वक्त्रौ गुदमध्यं दक्षिणा
श्रोणिरिति त्रौह्वानि ॥ ६ ॥ जुह्वामवदानयोग्यानि प्रधानयागसाधनानि ।
हृदयमाश्रफलसदृशम् · त्रिह्वा रसना · क्रोडं वक्षो भुजान्तरम् · सव्यस्य सक्थः
सव्यस्य बाहोः पूर्वनडकं प्रथमं नडकम् अंसादधो वर्तमानम् · द्वेऽपि पार्श्वे दक्षिणं
सव्यं च एकैकं त्रयोदशवङ्क्रयात्मकम् षड्विंशतिरस्य वङ्क्रयस्ता अनुद्योच्या-
वयतादित्यधिगुप्रैषे उक्तत्वात् वङ्क्रयो वक्राणि पार्श्वानि · यकृत्कालेयम् · वृक्त्रौ
कुक्षिस्थौ गोलकौ महदामलकतुल्यौ आश्रफलाकृती इति धूर्तस्वामिनः ·
गुदस्य मध्यम् येन शकृन्निर्गहति तद्विषमं त्रेधा कृत्वा तस्य यो मध्यमो भागो न
स्थूलो न च कृशः तम् · दक्षिणा श्रोणिः कटी दक्षिणापरसक्थ उपरि वर्तमानो
मांसलः प्रदेशः श्रोणिर्दक्षिणा स्फिगिति धूर्तस्वामिनः स्त्रियां स्फिजौ कटीप्रो-
थावित्यमरः २) (२. ६. ७५) । अथोपभृत्यवदेयान्याह ·

दक्षिणसक्थिपूर्वनडकं गुदतृतीयाणिष्ठं सव्या श्रोणिरित्यौपभृतानि ॥ ७ ॥
दक्षिणस्य बाहोः पूर्वकं प्रथमनलकम् अंसादध एवावस्थितम् · गुण्डम् आन्त्रस्य यो
ऽणिष्ठोऽतिशयेनाणुरतिकृशस्तृतीयो भागः · सव्या श्रोणिरुत्तरापरसक्थ उपरि
भवो मांसलः प्रदेशः कटीशब्दवाच्यः ३) · एतानि त्रीणि उपभृतसम्बन्धीनि स्वि-
ष्टकृदवदानानि ।

वर्षिष्ठमुपयुज्यः ॥ ८ ॥ अतिशयेन महद्वर्षिष्ठम् यदुदतृतीयमतिस्थूलम्
तदुपयुज्योमार्थमवद्यति ।

अवदानकाले प्रभागः ॥ ९ ॥ गुदतृतीयस्य प्रभागः प्रकर्षेण भागो वर्षि-
ष्ठमध्याणिष्ठभागेन विभजनम् सोऽवदाने भवति जुह्वामवले नेदानीम्
इदानीं तु समग्रमेवाविभक्तं ४) गुदमवद्यति ।

वनिष्ठुजाघनि ५) चावद्यति ॥ १० ॥ वनिष्ठु स्थूलान्नम् । जाघनी जघनप्रदेशे
भवा पुहृदण्ड इत्यर्थः · जाघनी पशोः पुहृमिति हृरिस्वामिनः · जाघनी वाल-
दण्ड इति माधवाचार्याः · जाघनी येन मशकानपनयतीति धूर्तस्वामिनः · जाघनी
वाल्धिरुच्यत इति ज्ञानदीपिकाकारः · क्षुधार्तश्चानुमात्यागाद्विश्चामित्रः श्वजाघनीम् ५)

१) Thus C. °ला AB. २) कटि° AB. ३) °भवं ABC. ४) °घनी १. M. AB
sec. m. ५) स्वजा° AB throughout.